

VENTAS STRAUJTEČU REKULTIVĀCIJA: Pielietotās metodes, sasniegtie rezultāti un secinājumi

Loreta URTĀNE, L.U. Consulting, SIA

UPE BEZ ROBEŽĀM

Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības projekta 'Live Venta' noslēguma konference

14.06.2012

Projekts:

- Pārrobežu sadarbība Ventas upju baseina dabas vērtību apsaimniekošanā (Live Venta)

Aktivitāte:

- Aizaugušo un straujteču posmu rekultivācija Ventas

Darbu mērķis:

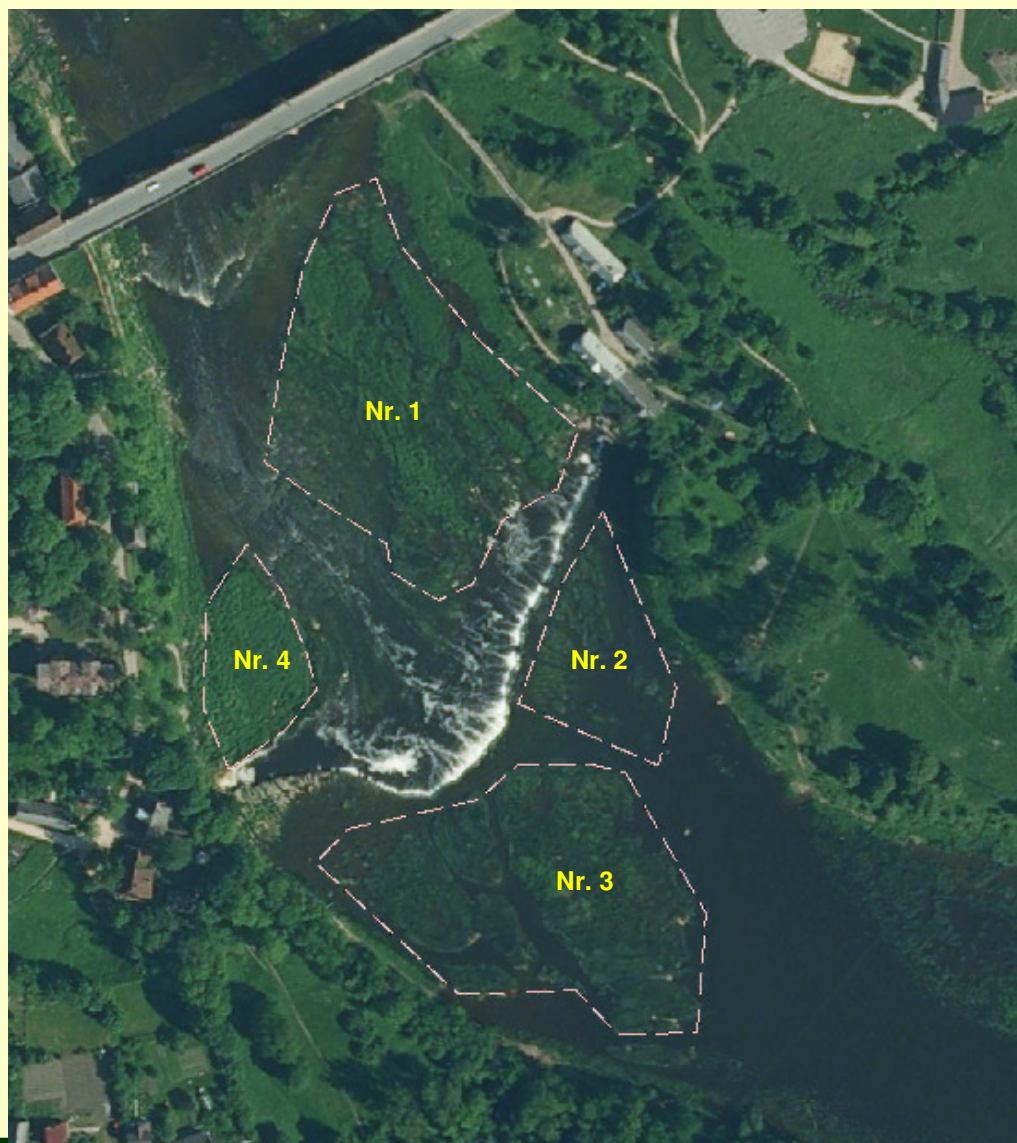
- Uzlabot Ventas straujteču funkcionalitāti, atjaunotu reto un aizsargājamo sugu dzīvotnes un samazināt bioloģiskās daudzveidības degradāciju

Rekultivācijas darbu laiks vieta:

- Venta augšpus un lejpus Ventas rumbas

Rekultivācijas darbu laiks:

- 2011. gada veģetācijas sezona

Ventas rumba
XX gadsimta 20. – 30. gadi

Venta pirms rekultivācijas darbiem

- Caurtece: 1/3 no posma platuma;
  - Dziļums: 0,3-1,4 m;
  - Gultnes sastāvs: akmeņi, dolomīts, dolomīta atlūzas; klāts ar līdz 40 cm biezu sedimentu slāni
-
- Aizaugums ar makrofītiem: līdz 70% no upes spoguļvirsmas.
  - Aizauguma stuktūra: dominēja ezermeldri *Schoenoplectus lacustris*, parastās niedres *Phragmites australis*, ežgalvītes *Sparganium* sp. Daļā no agrākās upes brīvūdens zonas, tagad sanešu saliņas ar sauszemes augu veģetāciju – parastais miežu brālis *Phalaroides arundinacea*

Venta pēc rekultivācijas darbiem

- Caurtece: visā posma platumā;
  - Dziļums: 0,1-0,5 m;
  - Gultnes sastāvs: akmeņi, dolomīts, dolomīta atlūzas; atsevišķās vietās saglabāties sedimentu slānis
-
- Aizaugums ar makrofītiem: līdz 15-20% no upes spoguļvirsmas;
  - Aizauguma stuktūra: ezermeldra *Schoenoplectus lacustris* iegremdētās formas

Ventas upes
rekultivācijas darbi
notika paaugstināta
ūdens līmeņa
apstākļos

VENTAS STRAUJTEČU REKULTIVĀCIJA: Pielietotās metodes

Gultnes
irdināšana
un
ūdensaugu
izvākšana
sašķeļot
sakņu
sistēmu

VENTAS STRAUJTEČU REKULTIVĀCIJA: Pielietotās metodes

Ūdensaugu masas
savākšana un
transportēšana uz
deponēšanas vietu

VENTAS STRAUJTEČU REKULTIVĀCIJA: Pielietotās metodes

Sakņu
izskalošanas
princips

VENTAS STRAUJTEČU REKULTIVĀCIJA: Pielietotās metodes

Ir izvākta
ūdensaugu
zaļā masa
un augu
sakņu
sistēma

VENTAS STRAUJTEČU REKULTIVĀCIJA: Pielietotās metodes

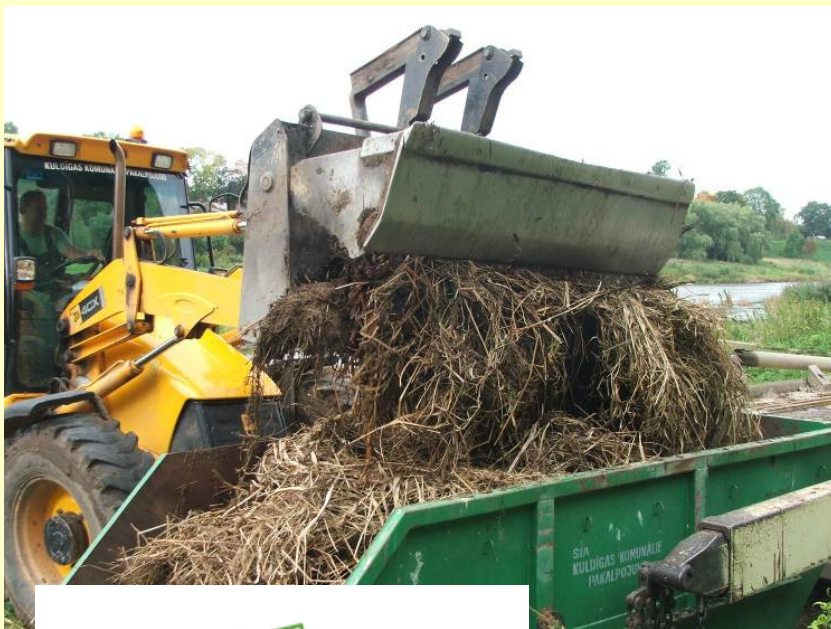

Atjaunotajā
upes posmā
ir atklātas
lašveidīgo
zivju nārstam
piemērotas
oļiem klātas
platības

VENTAS STRAUJTEČU REKULTIVĀCIJA: Pielietotās metodes

Ūdensaugu pārvietošana uz deponēšanas vietu, kad kopējais apjoms ir samazinājies un ūdensaugi ir jau daļēji sadalījušies

VENTAS STRAUJTEČU REKULTIVĀCIJA: Sasniegtie rezultāti

- (1) Palielināta aizauguma ar ūdensaugiem apstākļos makrozoobentosa struktūra ritrāla tipa upē bija neviendabīga;
- (2) Pēc upes funkcionalitātes uzlabošanas un upei raksturīgo grunts biotopu atjaunošanas darbu pabeigšanas makrozoobentosa sastāvs upē ir viendabīgs visā upes griezumā;
- (3) Rekultivācijas darbu realizēšanas teritorijā ir uzlabojusies sedimenta kvalitāte, ir samazinājies sīko smilšu un dūņu skaits gruntī un ir uzlabojies skābekļa režīms;
- (4) strādājot ar izmantotajām metodēm makrozoobentosa cenotiskā struktūra ir uzlabojusies jau tajā pašā veģetācijas sezonā, kad veikti upes atjaunošanas darbi.
- (5) Pēc rekultivācijas darbu pabeigšanas ir palielinājušies kopīgie zivju barības resursi un to pieejamība.

VENTAS STRAUJTEČU REKULTIVĀCIJA: Secinājumi

- (1) Ventas upes rekultivācijai izmantotās metodes īslaicīgā ietekme uz upi apdzīvojošajiem organismiem ir nebūtiska, bet ilglaicīgā ietekme - ir pozitīva;
- (2) Izmantojot speciāli aprīkotu traktortehniku ir iespējams būtiski uzlabot straujteču kvalitāti un funkcionalitāti;
- (3) Pielietotā metode ir izmantojama arī citviet aizaugušu upju posmu rekultivācijai, ievērojot nosacījumus, ka atjaunojamo upju posmu dziļums nepārsniedz 1,2 metru dziļumu (robeža konkrētās tehnikas izmantošanai);
- Tā kā upes ir atklātas ekosistēmas, regulārus upes un tās piekrastes apsaimniekošanas pasākumus ir jāveic visā to sateces baseinā.
- Realizētie upes atjaunošanas pasākumi būs jāveic regulāri ar 5 - 10 gadu intervālu, ja netiks nodrošināta sedimentu un barības vielu ienese no sateces baseina